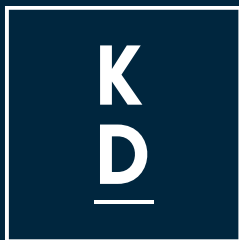

Valprogram

För mandatperioden 2026-2030

Region Sörmland

Innehåll

Vård, Vardag och Värderingar för hela Sörmland.....	3
Detta har vi gjort.....	4
Detta vill vi göra	5
Huvudmannaskap för vården.....	5
Hållbar Ekonomi och välfärd.....	5
Primärvården är navet i sjukvården.....	5
Familjecentraler - stöd och mötesplats för familjer	6
Vi vill ha en barn- och ungdomspsykiatri som fungerar i tiden.....	6
Elevhälsan behöver koordineras med sjukvården	6
Samverkan för bättre psykisk hälsa	6
Tillgänglighet - en förtroendefråga för svensk sjukvård	7
Kvinnohälsa - jämställdhet på riktigt	7
Kultur och friluftsliv	7
Utbildning.....	8
Regional utveckling.....	8
Tandvård.....	8
Stärkt sjukvårdsberedskap	9

VÅRD, VARDAG OCH VÄRDERINGAR FÖR HELA SÖRMLAND

Den kristdemokratiska ideologin är värdeorienterad och har som utgångspunkt att anpassa de politiska idéerna till den enskilda människans förutsättningar. Värdegrunden utgörs av människovärdet och den kristna etiken.

Värdeorden "Vård, Vardag och Värderingar" ska genomsyra den politik som vi Kristdemokrater i Region Sörmland vill driva.

Positivt bemötande är en central del av Region Sörmlands uppdrag och ska genomsyra alla möten – i vården, kollektivtrafiken, den regionala utvecklingen och i vårt interna samarbete. Varje kontakt med invånare, patienter, resenärer, anhöriga, kollegor och samarbetspartners ska präglas av respekt, tydlighet och ett genuint engagemang för att skapa trygghet och förtroende.

Region Sörmland sköter områden som berör alla som bor, vistas och verkar i länet. Uppdraget är att ge: en jämlik hälso- och sjukvård och tandvård av hög kvalitet, en väl fungerande kollektivtrafik, ett rikt kulturutbud, en god miljö.

Region Sörmlands vision "Hela livet i hela Sörmland", stämmer in på Kristdemokraternas människosyn, att finnas där när det bästa händer och när det värsta inträffar.

DETTA HAR VI GJORT

Kristdemokraterna i Region Sörmland har under mandatperioden varit med i styret för regionen. Det har varit tuffa tider med stora ekonomiska utmaningar, men trots det har viktiga förbättringar genomförts. Dessutom har nya sjukhusbyggnader färdigställts för att säkerställa framtidens vård.

Vi Kristdemokrater tillsammans med övriga i styret i regionen har tagits ansvar för ekonomin och förutsättningar har skapats för att göra verklig skillnad. En realistisk 10-årsplan har tagit fram för att vända minus till plus i regionens budget. Tillsammans med de andra partierna i styret så har ett underskott på drygt en miljard kronor 2023 vänts till ett balanserat resultat på +41 miljoner kronor 2025.

Att se till att regionen får en budget i balans, efter många år av annat styre, har gjort att verksamheten drivit på utvecklingen av nya arbetssätt. Hälso- och sjukvården har därför kunnat göra stora förbättringar som inom operationer och nybesök, vilket gjort att fler fått vård snabbare. Att förkorta vårddköerna och öka tillgängligheten är ständigt pågående arbete och regionen har gjort stora förflyttningar på flera områden som exempelvis höftoperationer och kön till utprovning av hörapparater. Region Sörmland har också Sveriges kortaste kö när det gäller gynekologi och framfallsoperationer.

Inom samtalsmottagningen och BUP (Barn- och ungdomspsykiatri) har ett nytt arbetssätt för NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) gett snabbare vård för unga.

För att motverka och ta krafttag mot välfärdsbrottligheten har en ny funktion i säkerhetsorganisationen inrättats med uppdrag att motverka fusk och säkerställa att våra resurser används på rätt sätt.

Vi har tagit steg för att stärka primärvården och kommer göra konkreta satsningar mot Nära vård. Under 2026 genomförs riktade satsningar som stärker samverkan mellan region och kommun, utvecklar digitala arbetssätt och förbättrar förutsättningarna för hemsjukvård, primärvård och vård på landsbygden. Vi vill därmed se till att öka tillgängligheten, skapa tydligare ansvarsfördelning och ge medarbetarna bättre verktyg för att möta invånarnas behov.

Regionens nya sjukhusbyggnader och det nya journalsystemet Cosmic ger möjligheter att långsiktigt modernisera arbetssätt och använda modern teknik som på ett sätt stärker både medarbetare och patienter.

DETTA VILL VI GÖRA

HUVUDMANNASKAP FÖR VÅRDEN

Svensk hälso- och sjukvård måste reformeras i grunden. För att säkra en jämlik vård vill vi att staten tar huvudansvar för sjukvården. Detta gör att vi använder våra resurser på ett mer effektivt och klokt sätt med följd att vi får kortare köer och bättre krisförmåga än dagens 21 självstyrande regioner. Vårdansvarskommitténs ¹utredning är ett steg åt rätt håll, men fler steg behövs för en högkvalitativ, effektiv vård på lika villkor.

- Vi vill att staten tar huvudansvar för sjukvården.

HÅLLBAR EKONOMI OCH VÄLFÄRD

En hållbar ekonomi är grunden för att kunna erbjuda bra vård och service. Vi vill arbeta för att effektivisera regionens verksamheter och att rätt kompetens är på rätt plats. Genom att prioritera rätt och använda resurserna på ett smart sätt i samverkan, strävar vi efter en ekonomi i balans över tid.

Regionen ska drivas med hög effektivitet och ett gott förvalterskap där kärnverksamheterna prioriteras.

Välfärdstjänsterna ska kunna levereras av en mångfald av utförare, bland annat genom att använda Lagen om valfrihetssystem (LOV), utmaningsrätt och Lagen om offentlig upphandling (LOU). Genom att använda IOP (Idéburet offentligt partnerskap) kan vi sluta avtal med de Idéburna organisationer som ofta har särskild kunskap som är viktig för att möta förändringar och problem i samhället. Därför är samverkan mellan civilsamhället och den offentliga sektorn viktig för utvecklingen i samhället.

Välfärdsbrottslighet, korruption och otillåten påverkan är hot mot demokratin och därmed allas problem. Det kan även leda till ekonomisk skada för regionen. Regionen behöver arbeta aktivt för att stärka det förebyggande arbetet och säkerställa att det finns en tydlig process för att hantera problem när de upptäcks.

Användningen av välfärdsteknologi och AI ska utvecklas i syfte att frigöra personal och ge fler händer i vården.

- Vi vill öka samverkan mellan regionen och civilsamhället.
- Vi vill fortsätta bekämpa välfärdsbrottslighet.

PRIMÄRVÅRDEN ÄR NAVET I SJUKVÅRDEN

Primärvården är navet i hälso- och sjukvården och den Nära vården där patienterna i regionerna garanteras en fast läkarkontakt. Nära vård handlar om att vården ska finnas närmare människor både geografiskt, digitalt och i bemötande. Det innebär att vården utgår från individens behov, stärker delaktigheten och skapar trygghet genom samordnade insatser.

I Nära vård arbetar olika professioner tillsammans för att ge rätt stöd i rätt tid, ofta i hemmet eller i den egna vardagsmiljön. Fokus ligger på förebyggande arbete, kontinuitet och att göra det enkelt för invånare att få kontakt med vården.

Målet är en tillgänglig, sammanhållen och personcentrerad vård som bidrar till ökad trygghet och bättre hälsa för alla som bor i Sörmland.

Folkhälsoarbetet är viktigt. Den enskilde har ett stort ansvar för sin hälsa, men kompletterande insatser från regional och kommunal nivå, föreningsliv och civilsamhälle med syfte att främja folkhälsan är viktiga i syfte att stötta människor att förbättra sina levnadsvanor. Tidig vård och förebyggande insatser är centrala delar av hälso- och

¹ [Ansaret för hälso- och sjukvården - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491315/1-ansvaret-for-halso-och-sjukvarden)

sjukvården och bör prioriteras. Preventiva insatser gynnar den enskilde och är samhällsekonomiskt fördelaktiga.

Fysisk aktivitet och grön rehabilitering på recept bör användas som alternativ och komplement till medicinering. Även den fysiska miljön påverkar vårt mående – design, arkitektur, konst och växtlighet kan vara friskvårdsfaktorer som inte ska underskattas.

- Vi vill att det sätts ett mål på 1100 invånare per läkare.
- Primärvården ska vara tillgänglig, sammanhållen och personcentrerad.

FAMILJECENTRALER - STÖD OCH MÖTESPLATS FÖR FAMILJER

Familjecentralerna, mödra- och barnavårdscentralerna spelar en viktig roll i att stötta familjer tidigt. Familjecentralen är en viktig mötesplats för familjer där stöd finns för föräldrarna att skapa en trygghet för familj och barn. Det är också en naturlig samverkan mellan kommun och region där det delade ansvaret sätter familjens välmående i centrum.

- Vi vill att fler familjecentraler skapas i länet.

VI VILL HA EN BARN- OCH UNGDOMSPSYKIATRI SOM FUNGERAR I TIDEN

Psykisk ohälsa hos barn och unga är ett av vår tids största samhällsproblem. Det är allmänt känt att det digitaliserade samhället påverkar oss alla och särskilt våra barn och ungdomar. Man rör sig mindre, sover sämre och den psykiska ohälsan ökar.

Kristdemokraterna vill ha en sammanhållen barn- och ungdomshälsovård genom att stärka den så kallade första linjen (samtalsmottagningen på BUP, elevhälsan, ungdomsmottagningar), införa en elevhälsogaranti så att varje elev ska kunna komma i kontakt med elevhälsan varje dag, ge tidigt stöd till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt korta köerna till BUP. Genom en sammanhållen barn- och ungdomshälsovård kan barn och unga tillsammans med deras familjer erbjudas tidiga och ihållande insatser. Barn och ungdomar idag behöver närvarande och trygga föräldrar. Föräldraskapet behöver uppvärderas. Vi vill fortsätta satsningen på föräldraskapsstöd.

- Vi vill ha en sammanhållen barn- och ungdomshälsovård.

ELEVHÄLSAN BEHÖVER KOORDINERAS MED SJUKVÅRDEN

Skolhälsovården får inte vara ett eget system utan måste koordineras med sjukvården. Arbetet mellan regionerna och kommunerna behöver förstärkas i syfte att på bästa sätt kunna möta och ge vård och omvårdnad för de som är sköra.

I detta sammanhang är det också viktigt att samarbetet med elevhälsan, psykiatrin och socialtjänsten fördjupas för att stärka unga kvinnor med psykisk ohälsa och att kommuner och regioner ska arbeta förebyggande med unga kvinnors psykiska ohälsa och självskadebeteende.

Det är viktigt att peka på samverkan mellan kommun och region och att man gör saker tillsammans. Arbetet med "Tillsammans för barnens bästa" ska ha högsta prioritet så att goda exempel sprids i hela länet. Exempelvis det goda arbete som utförs av skolornas kuratorer.

- Vi vill att elevhälsan integreras med hälso- och sjukvården.
- Vi vill införa en elevhälsogaranti.
- Vi vill stärka arbetet kring unga kvinnors hälsa.

SAMVERKAN FÖR BÄTTRE PSYKISK HÄLSA

Att förbättra välmående och psykisk hälsa kräver ett samarbete på flera plan. Det är inte enbart en fråga för regionen och BUP. Alla goda krafter som Folkhälsomyndigheten, elevhälsan, familjecentraler, föreningar och föräldrar behöver hjälpas åt för att "livskunskapen och balansen i livet" ska kunna återtas. För hela livet i hela Sörmland.

Övergången mellan barnpsykiatri och vuxenpsykiatri måste förbättras. Vården måste utformas så att de unga vuxnas behov tillgodoses. Första linjens vuxenpsykiatri i primärvården ska vara tillgänglig och trygg, med tydliga vägar vidare till specialistvård när det behövs.

- Vi vill fortsätta utveckla nya arbetssätt där mobilitet är viktigt.
- Vi vill också se en satsning på psykiatri genom fler praktikplatser för psykologer.

TILLGÄNGLIGHET - EN FÖRTROENDEFRÅGA FÖR SVENSK SJUKVÅRD

Förbättrad tillgänglighet är Kristdemokraternas viktigaste valfråga inom hälso- och sjukvården.

Patienterna ska få rätt vård, på rätt plats, i rätt tid för att öka kvaliteten och minska kostnadsutvecklingen. En god övergång mellan vårdformerna behöver säkras för att undvika att patienter hamnar mellan stolarna eller bollas fram och tillbaka.

Ofta är invånarnas första kontakt med vården 1177 eller direkt med sin vårdcentral, där många möts av köer och begränsningar.

Vi vill stärka tillgängligheten med fler resurser, bättre digitala lösningar och garanterad svarstid. Det ger trygghet, kortar köer och ser till att sörmlänningen får hjälp i tid.

De digitala tjänsterna ska bli lättare att använda för att lösa enklare praktiska ärenden med vården exempelvis ny- och ombokning av tider och receptförnyelse. För många som besöker vården i enstaka fall är det inte lätt att hitta rätt kontaktväg.

- Vi vill stärka tillgängligheten och garanterad svarstid.
- Vi vill fortsätta utvecklingen av vård i hemmet för förbättrad livskvalitet och avlastning i vårdsystemet.

KVINNOHÄLSA - JÄMSTÄLLDHET PÅ RIKTIGT

Det är viktigt att kvinnor erbjuds en vård som utgår från symptom och besvär som drabbar kvinnor och att vården som ges är både jämlik och kunskapsbaserad. Kunskapen om orsaker bakom sjukdomar och symptom som drabbar kvinnor behöver därför utvecklas så att förutsättningarna för att diagnostisera och erbjuda god vård och behandling kan stärkas.

- Vi vill verka för att höja kunskapsnivån hos både profession och allmänhet om skillnader mellan kvinnors och mäns hälsa, symptom och sjukdomsförlopp.
- Vi vill inrätta multiprofessionella endometriosteams för en likvärdig vård och behandling i hela landet och att endometriosis klassas som folksjukdom.
- Vi vill verka för att kommuner och regioner säkerställer tillgång till beroende- och missbruksvård som specifikt inriktar sig mot kvinnor.

KULTUR OCH FRILUFTSLIV

Kultur är själva grunden för vår gemenskap, vår identitet och vår mänskliga utveckling. Den skapas i samspelet mellan människor, förändras över tid och ger oss både rötter och visioner. Kulturen ger mening i nuet, men visar också var vi kommer ifrån och vart vi är på väg. Kultur och friluftsliv handlar om människans inre utveckling.

Den kultur och fritid vi åstadkommer tillsammans eller som enskilda, visar vad vi kristdemokrater menar när vi talar om att människan har kroppsliga, själsliga och andliga behov – och att politiken måste ta hänsyn till det, på alla områden. Vi tycker det är viktigt att satsa på den kultur som bedrivs i Region Sörmland idag som exempelvis Sörmlandsmodellen där barn och unga får kulturupplevelser. Kulturen i sig är en viktig friskvårdsfaktor.

- Vi vill satsa på ett rikare kulturliv.
- Vi vill att Nynäs roll som en del av det breda friluftslivet i Sörmland stärks.
- Vi vill införa kultur på recept.

UTBILDNING

Öknaskolans naturbruksgymnasium är viktig för att säkra framtiden gröna näringar. Skolans vision är vidga vyer och väcka engagemang. Öknaskolan jobbar aktivt med systematiskt kvalitetsarbete.

Folkhögskolorna Åsa och Eskilstuna är viktiga pusselbitar för att få de som inte lyckats i skolan att komma ut i arbetslivet. Folkhögskolorna fyller också viktig funktion i demokratiarbetet. Folkhögskolan i Eskilstuna har även kursen vårdintroduktion. Kursen riktar sig till den som har en medicinsk utbildning från annat land än Sverige, och är i processen att söka en svensk yrkeslegitimation.

- Vi vill utveckla Öknaskolan så att det blir ett naturligt förstahandsval för elever i Sörmland.
- Vi vill satsa på våra folkhögskolor i Region Sörmland.

REGIONAL UTVECKLING

Kollektivtrafiken i länet ska vara funktionell, attraktiv, effektiv och tillgänglig för sörmlänningen. Ett tillförlitligt och väl fungerande kollektivtrafiksystem är en grund förutsättning för att den regionala utvecklingen i länet ska fungera, både på landsbygden och i tätorter.

Regionen har regeringens uppdrag att driva ett hållbart tillväxtarbete i regionen. Det görs genom att samordna utvecklingsinsatser inom områden som infrastruktur, näringsliv, besöksnäring och kompetensförsörjning. Allt arbete ska ske på ett hållbart sätt och stärker regionens attraktionskraft, tillväxt och beredskap.

Vi vill att folkhälsoarbetet i regionen fortsätter det arbete om samverkan som inletts. Ett regionalt folkhälsoprogram har tagits fram av regionala utvecklingsnämnden. Målet är att samla det samhällsinriktade folkhälsoarbetet genom ett länsövergripande program ger bättre förutsättningar för samverkan mellan olika aktörer inom folkhälsoområdet i Sörmland.

- Vi vill ha en effektiv och tillgänglig kollektivtrafik både på landsbygden och i tätorterna.
- Vi vill ta ett ansvar för att folkhälsa får högsta prioritet.

TANDVÅRD

Tänderna är viktiga för kroppens välbefinnande. Förebyggande och uppsökande tandvård för barn och utsatta grupper bör prioriteras. Det ska finnas ett förstärkt fokus för de som har särskilda tandvårdsbehov på grund av långvarig sjukdom. Ingen ska behöva avstå från att gå till tandläkaren för att man har stora problem. För barn och unga ska tandvården vara kostnadsfri.

Vi vill att Folktandvården Sörmland fortsätter vara ett helägt bolag i Region Sörmland. Detta är en ekonomisk fördel för både Folktandvården och regionen och som sådan även konkurrensmässig i fråga om arbetsmiljö och löner. Folktandvården i Sörmland ska erbjuda alla sörmlänningar behandlingar inom allmän- och specialisttandvård. Arbetet hälsofrämjande och hjälper kunden till en god munhälsa genom hela livet med huvudkonceptet Frisktandvård – tandvård till fast pris.

Vi vill att Folktandvården finns i alla länets kommuner, men endast om det finns ekonomiska förutsättningar. Regionen ska verka för en större mångfald av vårdgivare inom specialisttandvården.

- Vi vill att de mobila teamen inom Folktandvården fortsätter att utvecklas.

STÄRKT SJUKVÅRDSBEREDSKAP

Regionen måste ha en vårdkapacitet som garanterar den nationella beredskapen i händelse av kris och krig. Utbildningar ska ges till vårdpersonal i bl.a. krigstraumatologi, i omhändertagande av drabbade vid CBRN-händelse (dvs kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära stridsmedel) samt kompetenshöjande insatser baserat på konceptet "Stop the bleed".

- Vi vill stärka Region Sörmlands beredskap.